

full d'assessorament *de l'escola* *de mares i pares de la FaPaC*

COORDINADOR DEL SERVEI: VLADIMIR REINHARDT

LLEGIR PER CRÉIXER (I)

Hem seleccionat i comentat una sèrie de textos per viure, somniar i llegir

“Ai que prazer
Não cumprir um dever,
Ter um livro para ler
E não o fazer!”
Fernando Pessoa

EL SECRET ESTÀ EN EL PLAER

El verb llegir no suporta l'imperatiu. Aversió que comparteix amb d'altres: amb el verb "estimar"... amb el verb "somniar"... Clar que sempre es pot provar. Endavant: "Estima'm!" "Somnia!" "Llegeix!". Però llegeix d'una vegada, t'ordeno que llegeixis, caram!". Puja a la teva habitació i llegeix! Resultat? Cap ni un. Del llibre de Daniel Pennac "Com una novel·la".

Llegir, escoltar, cantar, fer esport, cuinar, anar al cinema, parlar... tenen a veure amb la motivació, el plaer i les ganas de fer. Per sort les activitats relacionades amb el plaer no es poden imposar. Es tracta doncs d'intentar crear les condicions adients per a que llegir sigui una acció que proporcioni plaer i una experiència de benestar personal.

COMENÇAR A LLEGIR

A llegir, se n'aprèn. Podem néixer amb moltes variables: rossos o morens, mascles o femelles, grassos o prims, però no pas lectors. Hi un llarg camí cap l'assoliment de la capacitat lectora. I aquest es un camí on l'infant s'ha d'endinsar acompanyat. Qui l'hi acompanya?. L'acompanyen com a mínim dos elements: Un llibre i un adult. El llibre es un objecte. L'adult no. L'adult és una persona capaç de veure, parlar, tocar..., i d'emocionar-se. Del llibre de Joan Portell i altres "M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors".

En tot aquest procés d'aprenentatge el paper dels pares es molt valuós i influent. Indubtablement existeix una forta relació entre les conductes dels pares i les conductes dels fills. L'exemple dels pares es un referent molt poderós vers als fills. A casa s'ha de veure llegir, s'ha de parlar de lectures igual que es pot fer del Barça, dels veïns o de la propera sortida de cap de setmana. Es pot parlar a l'hora de dinar, de sopar o al cotxe. La lectura i l'amor pels llibres han d'entrar a les nostres llars.

I SI EL DESIG D'APRENDRE FOS EL MILLOR MÈTODE?

Cercar els millors mètodes per a ensenyar a llegir arriba a convertir-se en una gran preocupació, s'inventen escriptors, cartolines, es converteix l'habitació del nen en una impremta (...) Quina llàstima! Un mitjà més segur que tots aquests, i que sempre s'oblida, és el desig d'aprendre. Doneu-li al nen aquest desig, i deixeu-li després els vostres escriptors (...); qualsevol mètode li semblarà bo. Del llibre de Daniel Pennac "Com una novel·la".

La majoria de nens estan prou motivats per aprendre i per desenvolupar la seva autonomia. Tot nou aprenentatge omple el nen d'orgull, li dona seguretat, confiança, nous recursos personals i se sent valuós i reconegut. Van aprendre a menjar, a dormir tots sols, a controlar les seves necessitats fisiològiques, van aprendre a parlar i a comunicar-se, van aprendre a caminar... Per tant podem estar segurs que el desig d'aprendre és un element propi de la naturalesa infantil. Es tracta doncs, de saber aprofitar aquest desig d'aprendre de manera intel·ligent i senzilla.

UN NEN VIATJA LLUNY I TORNA CONVERTIT EN LECTOR

D'aquells viatges tornava mut. Era pel matí i hi havia d'altres coses a fer. En veritat, no intentàvem saber allò que havia obtingut allí. Ell, inconscient, conreava aquest misteri. Era, com es diu, el seu univers. Les seves

relacions privades amb la Blancaneus o amb qualsevol dels set nans pertanyien a l'ordre de la intimitat, que obligava al secret. Gran plaer del lector, aquest silenci després de la lectura!. Si, li ensenyàrem tot sobre el llibre. Obrírem formidablement el seu apetit de lector. Del llibre de Daniel Pennac "Com una novel·la".

Quin plaer veure com un fill es deixa portar per les històries que llegeix i que omplen les seves emocions, la seva intel·ligència i la seva imaginació. És clar que abans, molts contes ha escoltat dels seus primers companys de viatge, els seus pares.

TROBAR-SE AMB UN MATEIX

La lectura no és important perquè diverteix, ni perquè ens transmet informació, si no per alguna cosa més transcendental: perquè la intel·ligència humana és una intel·ligència lingüística. Solament gràcies al llenguatge podem desenvolupar-la, comprendre el món, inventar grans coses, conviure, aclarir els nostres sentiments, resoldre els nostres problemes, fer plans. Perquè la intel·ligència sigui viva, flexible, perspicaç, divertida, racional, convincent, necessitem, en primer lloc, saber moltes paraules". Del llibre de José Antonio Marina "La intel·ligència i la paraula".

Cal tenir present que, en la majoria dels casos, l'acte lector comporta trobar-se amb un mateix. Per tant, llegir vol dir acceptar el risc d'haver de canviar, d'haver d'acceptar que les coses no són com pensem i que nosaltres podem ser d'una altra manera. Del llibre de Joan Portell i altres "M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors".

Tot llibre, tota història contada o llegida és un viatge que ens porta a llocs desconeguts. D'aquests llocs podem aprendre moltes coses i sobre tot moltes coses de nosaltres mateixos. Un lector és com un explorador inquiet i curiós del món i de sí mateix.

COM EL PINTOR WANG-FÔ ES VA SALVAR CREAT UNA NOVA REALITAT

Un dia Wang i Ling arribaren a la ciutat imperial i foren detinguts pels guàrdies, els quals els conduïren davant l'emperador. El Fill del Cel era jove i bell, però estava ple d'una còlera freda. Explicà a Wang-Fô que havia passat la seva infantesa tancat a palau i que, durant deu anys, només havia conegut la realitat exterior a través dels quadres del pintor. "Als setze anys vaig veure obrir-se les portes que em separaven del món; vaig pujar al terrat de palau per mirar els núvols, però eren menys formosos que els dels teus crepuscles (...) M'has mentit, Wang Fô, vell impostor: el món no és més que una barreja de taques confoses, llançades en el buit per un pintor insensat, esborrades sense parar per les nostres llàgrimes. El regne de Han no és

el més bonic dels regnes i jo no sóc l'emperador. L'únic imperi on val la pena regnar és aquell on tu penetres".

*Per aquest desengany, per aquest amarg descobriment d'un univers que, sense l'ajut de l'art i la bellesa, resulta caòtic i insensat, l'emperador decidí treure els ulls i tallar les mans a Wang-Fô. En escoltar la condemna, el fidel Ling va intentar defensar al seu mestre, però fou interceptat pels guàrdies i degollat a l'instant. Pel que fa a Wang-Fô, el Fill del Cel li va manar que, abans que fos cegat i mutilat, acabés un quadre inacabat seu que hi havia a palau. Varen portar la pintura al saló del tro. Ara el mestre dibuixava una barca, i lluny es va escoltar un batre de rem. A la barca venia Ling, perfectament viu i amb el seu cap ben enganxat al coll. L'estància del tro s'havia omplert d'aigua: "Les trenes dels cortesans submergits ondulaven a la superfície com a serps, i el cap pàl·lid de l'emperador flotava com un lotus". Ling arribà a la vora de la pintura; deixà els remes, saludà al seu mestre i el va ajudar a pujar a l'embarcació. I tots dos s'allunyaren dolçament, desapareixent per sempre "en aquell mar de jade blau que Wang-Fô acabava d'inventar". **Del llibre de Rosa Montero "La loca de la casa".***

Aquest conte-metàfora de l'escriptora Marguerite Yourcenar ens parla de la capacitat alliberadora de la imaginació. La imaginació ens guareix, ens sana, ens fa millors i més feliços segons l'escriptora i psicòloga Rosa Montero.

CADA LECTURA ÉS UN ACTE DE RESISTÈNCIA

*De resistència a què? A totes les contingències: socials, professionals, psicològiques, afectives, climàtiques, familiars, domèstiques, gregàries, patològiques, pecuniàries, ideològiques, culturals o umbilicals. Una lectura ben portada salva de tot, fins i tot d'un mateix. **Del llibre de Daniel Pennac "Com una novel·la".***

En aquest món dominat per la immediatesa, per les solucions fàcils i conegudes, pel consum insaciabla, per la publicitat, pels mitjans de comunicació i la cultura de masses la lectura ens pot ajudar a desenvolupar una sèrie de recursos individuals que ens permetin afrontar els reptes de la vida amb més autonomia, llibertat i creativitat. Pot ser un nen que llegeix es convertirà en un persona més raonable, més plena d'expectatives, menys rígida i rutinària, més sociable i oberta al seu entorn social.

QUAN JA NO TENIM TEMPS PER LLEGIR I VIURE

A partir del moment que un es planteja la qüestió del temps per a llegir, això significa que no en té ganes.

*Perquè, ben mirat, ningú no té mai temps per llegir. Ni els nens, ni els adolescents, ni els grans. La vida és un obstacle perpetu per a la lectura. Llegir? Ja m'agradaria, però la feina, els nens, la casa, ja no tinc temps... Quina enveja em fas de tenir temps per llegir!. I per què aquesta dona que treballa, que va al mercat, que educa als nens, que condueix el seu cotxe, que estima tres homes, que va al dentista, que canvia de casa la setmana entrant, troba temps per llegir, mentre que aquest cast solter que viu de renda no?. El temps per llegir sempre és un temps robat, com el temps per escriure, o el temps per estimar. Mai no he tingut temps per llegir, però res, mai, no ha pogut impedir-me acabar una novel·la que m'agradava. La lectura no depèn de l'organització del temps social, és, com l'amor, una forma de ser. **Del llibre de Daniel Pennac "Com una novel·la".***

*En una societat com la nostra, on les presses són les pitjors conselleres, hem de veillar per preservar l'estona d'anar a dormir per estar amb els nostres fills i filles. Aquesta estona, on l'atmosfera s'espesseix i no se sent ni es veu res més enllà dels límits del llit, cal estirar-se al costat del nen i llegir. **Del llibre de Joan Portell i altres "M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors.***

Avui en dia tothom va amb moltes presses, d'amunt cap avall, d'un lloc a un altre. Hi tenim moltes preocupacions que ens omplen el cap, ens passem molt de temps en els mitjans de transport, els nostres fills fan moltes activitats extraescolars, etc! En fi, es tracta d'un estil de vida dominat per la falta de temps, les presses i l'estrès. Hi queda molt poc temps per la vida familiar i la convivència. Com a pares ens queixem de tot això i a vagades ens sentim víctimes d'una dinàmica que no volem. De vegades ens queixem de situacions que nosaltres mateixos, sense que ningú ens hagi obligat, hem creat. Pot ser es tracta que cadascú reflexioni sobre el seu estil de vida, els seus valors i les seves prioritats vitals i prengui les seves decisions. Hi ha coses que podem canviar per gaudir d'una major qualitat de vida no en el sentit material sinó en altres sentits. Tot canvi representa una renúncia a alguna cosa. El problema es que avui en dia ho volem tot sense renunciar a res.

TOT ESTÀ ALS LLIBRES?

Les coses importants s'acaben sabent, no cal que les llegeixis, sempre hi ha algú que, ja sigui per fer-te un favor, o bé per donar-se importància, t'ho acaba explicant tot. Les coses realment importants apareixen per totes bandes, en qualsevol conversa – vés a un enterrament, escolta els comentaris i en una hora rebràs un resum de la saviesa que Occident ha estat capaç d'acumular. Jo vaig viure set anys amb la meua

àvia, la Palmira de Juneda, i cada vespre, mentre sopàvem, m'explicava la història de la família; en cap llibre no descobriré tantes coses de mi. No fa gaire, mentre l'enterràvem, vaig adornar-me que les persones es convertien en cendra i els llibres no, i que no era just. Shakespeare ho va ser tot, sí, tot, però no era de Juneda. **Del llibre de Francesc Orteu "Per què no llegeixo?"**.

Encara que considerem la lectura com un element important del desenvolupament humà tampoc podem caure en falses simplificacions i arribar a pensar que una persona que no llegeix no pot desenvolupar els seus talents i recursos personals. Per aprendre a estimar, a convida, a respectar-se a un mateix i als demés...es a dir, per aprendre a ser una bona persona no podem dir que és imprescindible llegir.

Les persones que no llegeixen o que no els hi agrada llegir son tan persones com qualsevol lector. Pot ser un lector tindrà més elements d'anàlisi per entendre millor allò que li passa i el que passa al món.

ELS DRETS DEL LECTOR

Dret a no llegir. Dret a saltar-nos els fulls. Dret a no acabar un llibre. Dret a rellegir. Dret a llegir qualsevol cosa. Dret a llegir en qualsevol lloc. Dret a fullejar. Dret a llegir en veu alta. Dret a callar-nos.

*Perquè si volem que el meu fill, la meua filla, que el jovent llegeixi, és urgent que els hi concedim els drets que nosaltres ens permetem. **Del llibre de Daniel Pennac "Com una novel·la"**.*

*El lector o la lectora és la persona que llegeix quan vol, el que vol, que ho deixa quan vol i que dona explicacions d'allò que ha llegit a qui li sembla i quan li sembla. A més, tota aquesta activitat la viu d'una manera plaent. **Del llibre de Joan Portell i altres "M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors"**.*

Potser una primera lectura d'aquests drets ens sorprengui i ens costi d'acceptar, però donen molt per pensar. Qüestionen les nostres conviccions i actituds envers la lectura. Qüestionen allò que sempre hem pensat i dit: El nen ha de llegir, el nen ha de acabar el llibre, no es pot llegir qualsevol cosa, etc.

Hem de dir que la majoria de lectors s'atorguen quotidianament el dret a no llegir. Entre un bon llibre i un telefilm dolent, el segon guanya el primer més sovint que no ens agradaria confessar. No llegim, bé perquè no ens cal, bé perquè estem massa ocupats en altres coses, bé perquè alimentem una altra passió amb exclusivitat total. El dret a no llegir té per objectiu no obsessionar-se si durant uns dies o un temps prou llarg, el nen vol deixar la lectura de banda. Forçar en excés pot crear rebuig. No podem associar lectura amb obligació, ja que el nen perdrà el plaer de llegir. I amb això tornen al principi: Es llegeix fonamentalment per plaer.

Escric per viure.

O bé al revés, tal volta:

Visc per escriure.

Miquel Martí i Pol

AUTORS DEL TEXT:

Sònia Álvarez i Vladimír Reinhardt (psicòlegs)

IMPRESSIÓ:

Servei d'Impressió i Coordinació S.L.

AMB EL SUPORT DE:

Diputació Barcelona
xarxa de municipis
Àrea d'Educació

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE MARES I PARES D'ALUMNES DE CATALUNYA

Cartagena 245, àtic
Tel. 93 435 76 86*
Fax 93 433 03 61
08025 Barcelona

C/ de la Rutlla 20-22
Tel. 972 21 92 12
Fax 972 22 25 60
17002 Girona

Passatge Pompeu 4, 6a planta
Tel. 973 23 23 59
Fax 973 23 23 59
25002 Lleida

Fortuny 23
Tel. 977 23 45 49
Fax 977 21 76 08
43001 Tarragona